

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Bioekonomikas attīstības izaicinājumi Latvijā

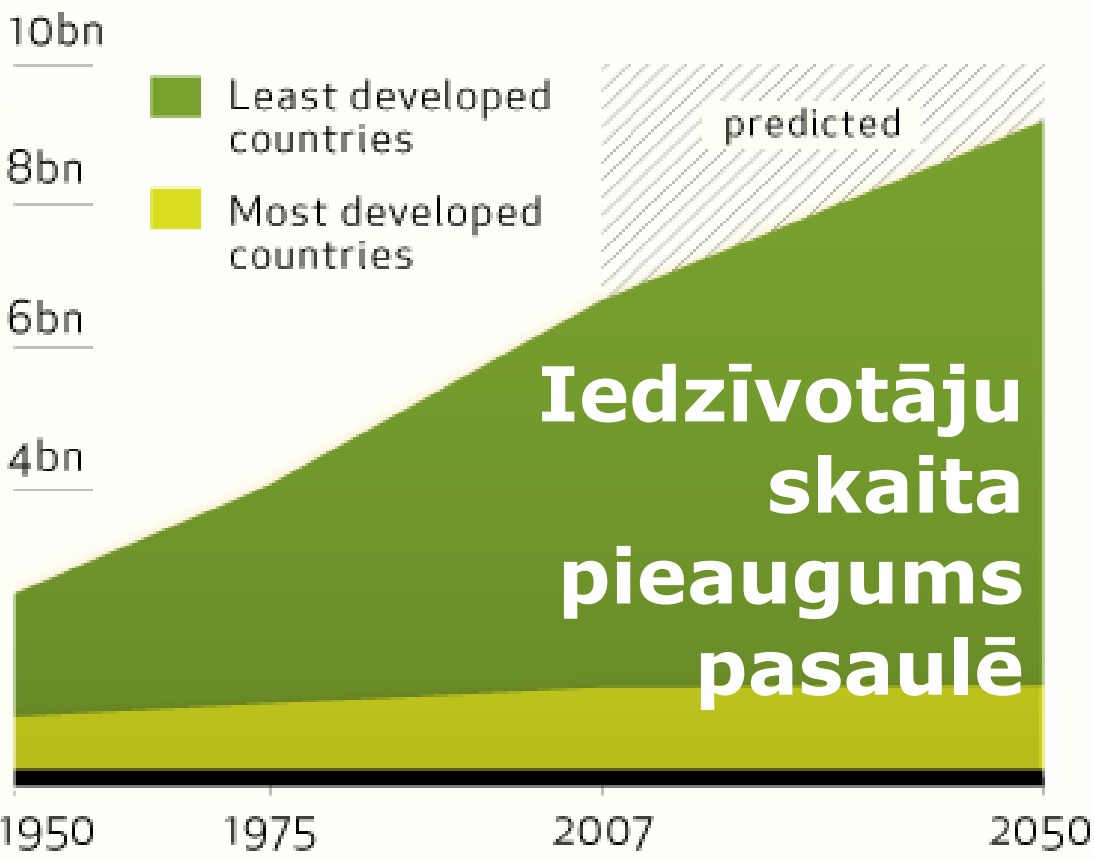
Dr.oec. Aleksejs Nipers

Anna Vītola-Helviga

02.10.2020.

WORLD POPULATION Source: UN DESA

**Iedzīvotāju
skaits
pieaugums
pasaulē**

**Depopulācija
Latvijā, sevišķi
lauku teritorijās**

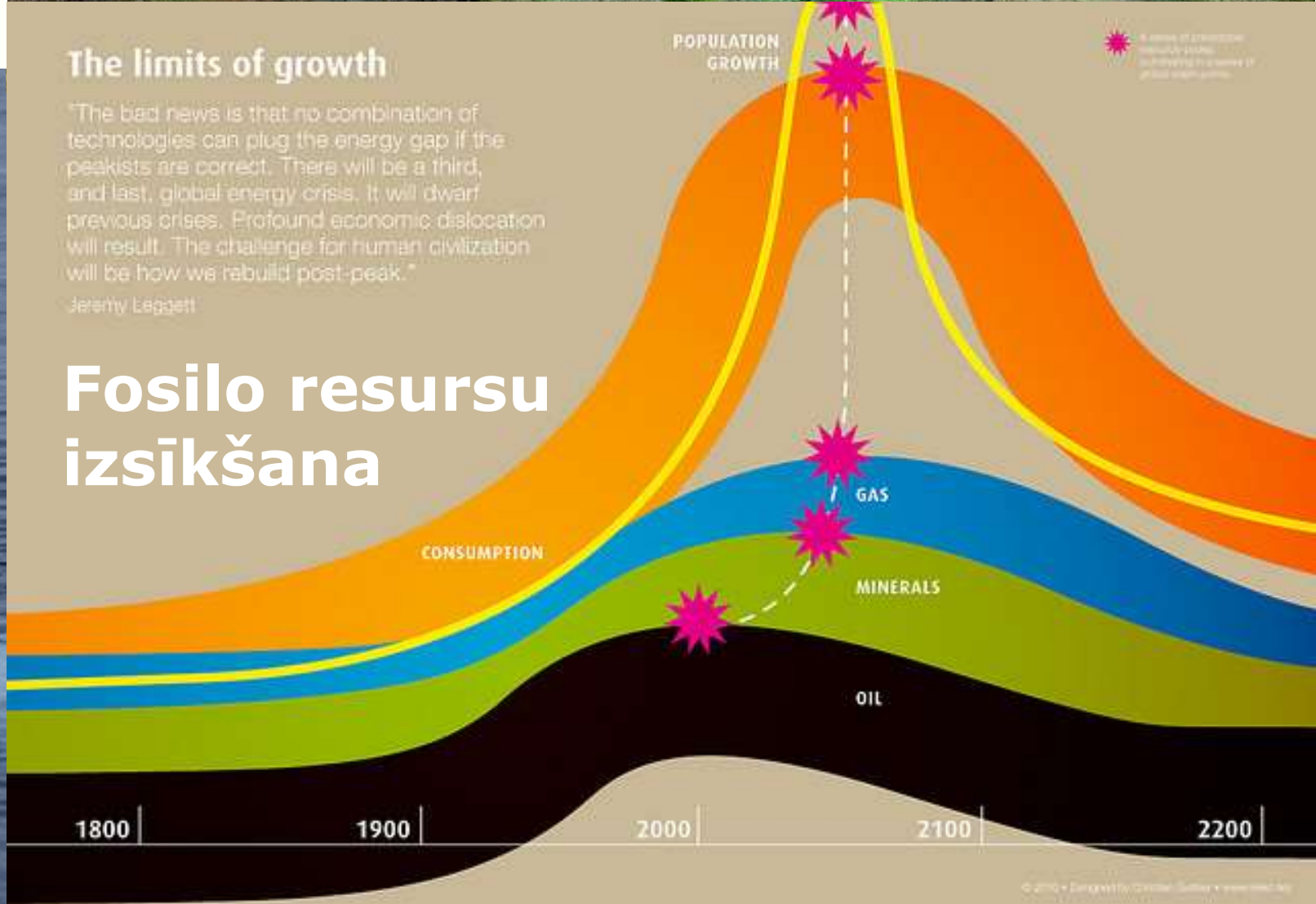

Klimata pārmaiņas

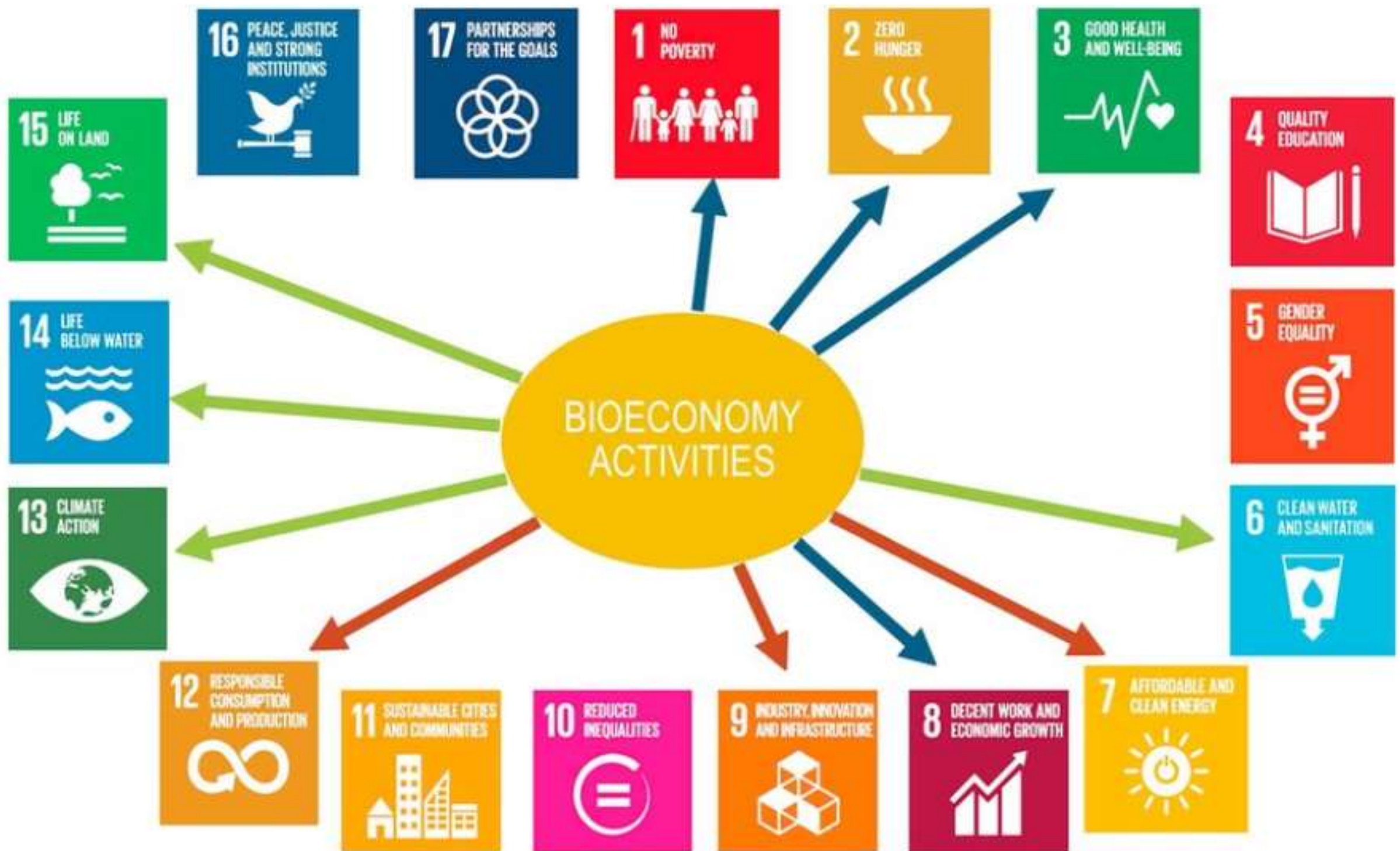
The limits of growth

"The bad news is that no combination of technologies can plug the energy gap if the peakists are correct. There will be a third, and last, global energy crisis. It will dwarf previous crises. Profound economic dislocation will result. The challenge for human civilization will be how we rebuild post-peak."
Jeremy Leggett

**Fosilo resursu
izsīkšana**

Bioekonomikas sasaiste ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem - 17 mērķi, lai pārveidotu pasauli

Zilās bultas – sociālekonomiskie mērķi; **zaļās** bultas – dabas vai ekoloģiskie mērķi; **sarkanās** bultas – videi draudzīgās tehnoloģijas, industrijas un ekonomiskie mērķi

https://www.researchgate.net/figure/Sustainable-Development-Goals-affected-by-bioeconomy-activities-Blue-arrow_fig1_329793817

Zemkopības ministrija

Bioekonomikas attīstības potenciāls Latvijā

Baltijas reģions (agroklimatiskie apstākļi) ir piemērots atjaunojamo bioloģisko resursu ražošanai:

- Lauksaimniecības zemes platība uz vienu iedzīvotāju (2. vieta ES)
- 4. mežainākā valsts ES – mežainums 52 %
- Baltijas jūras un iekšzemes ūdeņu potenciāls

Kas ir bioekonomika ?

Zemkopības ministrija

Bioekonomika

Atjaunojamo bioloģisko resursu (no zemes
un ūdens) izmantošana...

...lai ražotu pārtiku, bioresursos balstītus
produktus, materiālus un enerģiju

Kas ir bioekonomika

Tradicionālās nozares

Bioresursu primārā
ražošana

- Lauksaimniecība, medniecība (A01)
- Zivsaimniecība (A03)
- Mežsaimniecība (A02)

Bioresursu pārstrāde
(nozares pamatā atkarīgas no
bioresursiem)

- Pārtikas, dzērienu un tabakas pārstrāde (C10, C11, C12)
- Ādas un ādas izstrādājumu ražošana (C15)
- Koksnes, salmu, pīto, papīra izstrādājumu ražošana (C16, C17)
- Mēbeļu ražošana (C31)

Bioresursu pārstrāde
(nozarēs bioresursi ir alternatīva
citām izejvielām)

- Tekstilizstrādājumu, apģērbu ražošana (C13, C14)
- Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana (C20)
- Farmaceutisko pamatvielu un preparātu ražošana (C21)
- Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde (D)

Bioresursu izmantošana
pakalpojumiem

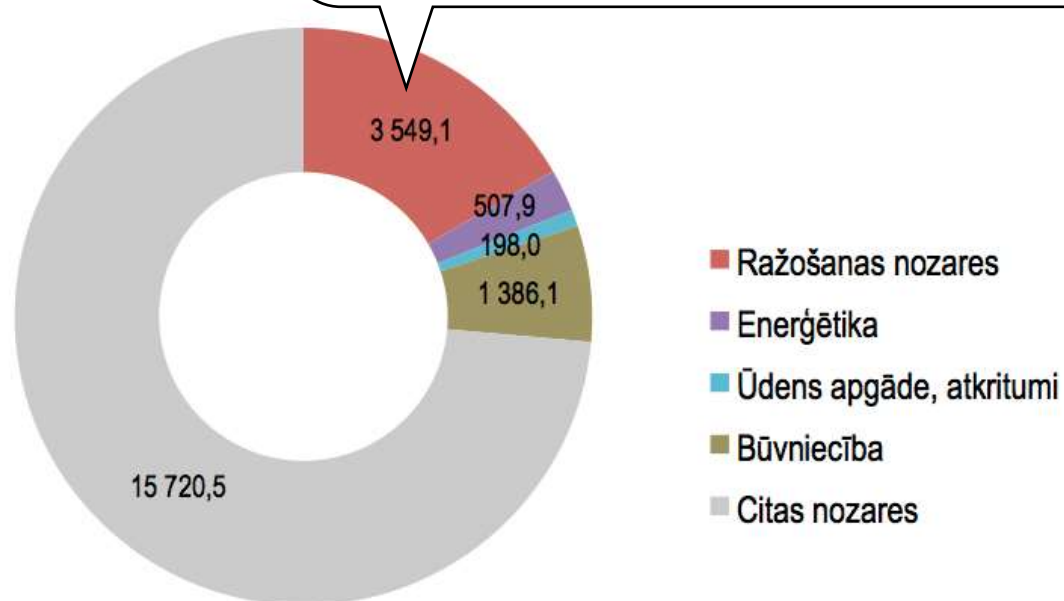
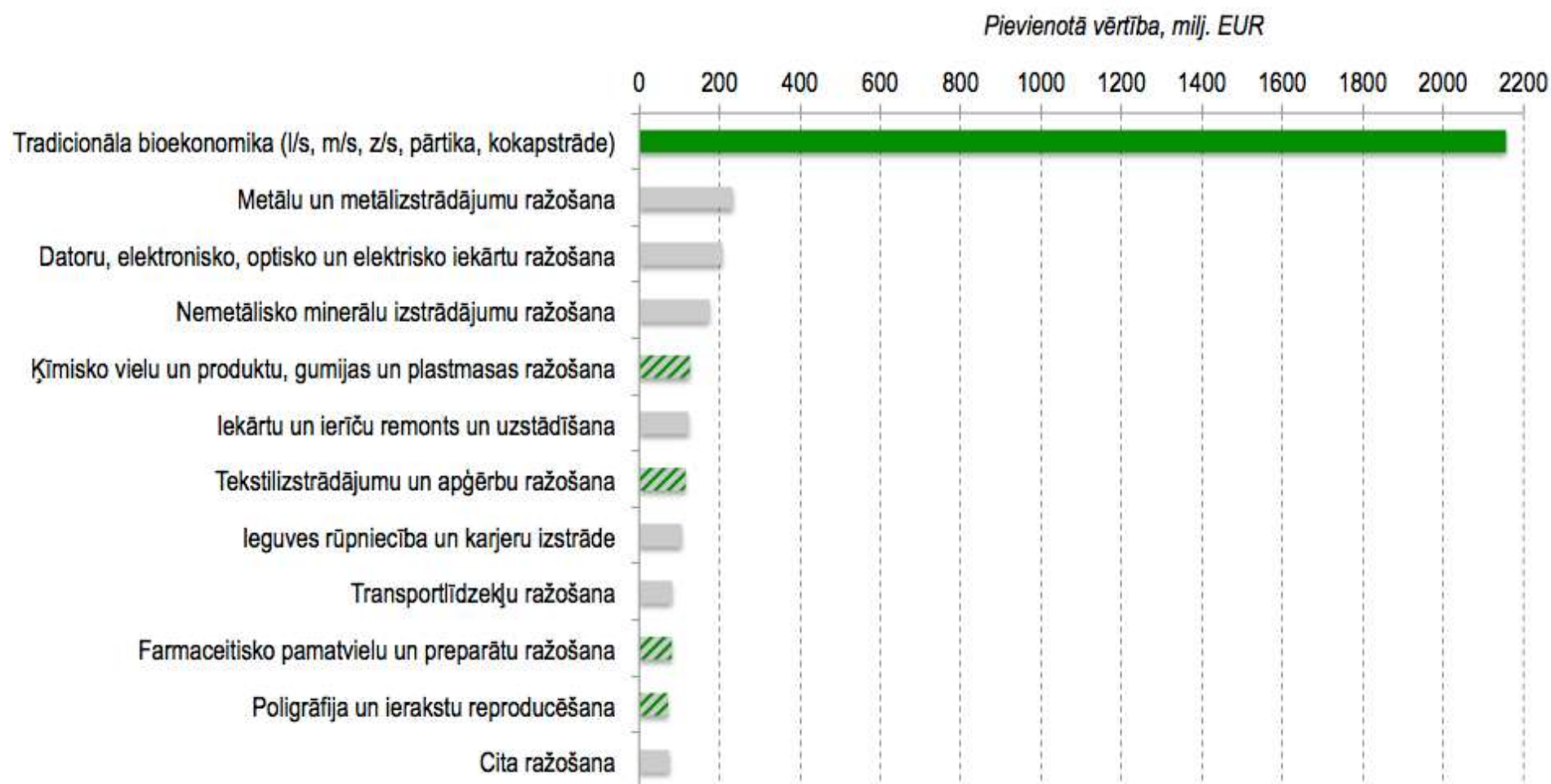
- Būvniecība (F)
- Ēdināšanas pakalpojumi (I56)
- Izmitināšana (I55)

Bioekonomikas nozīme ražošanā

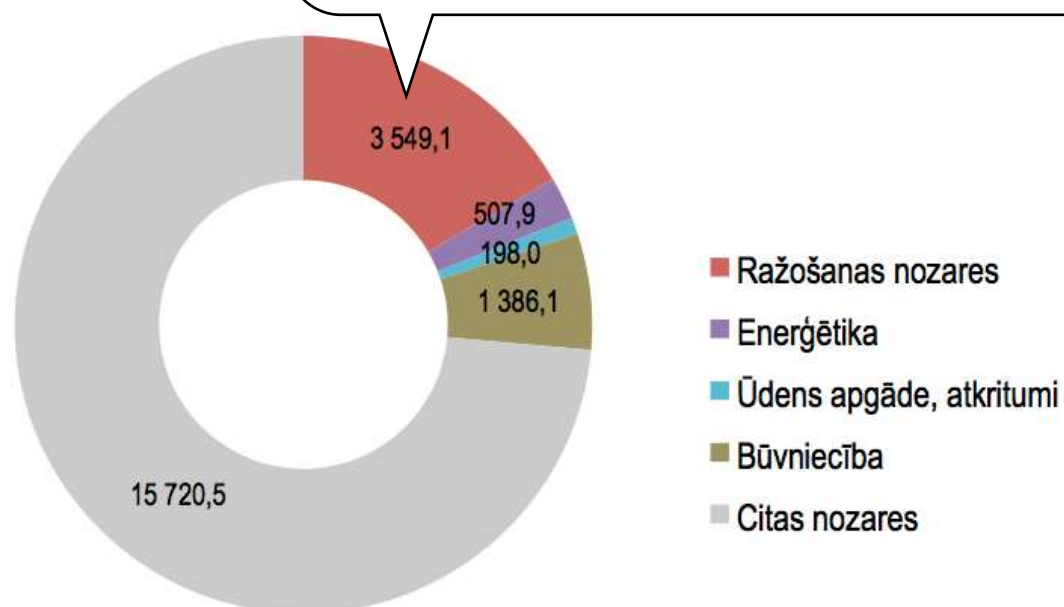
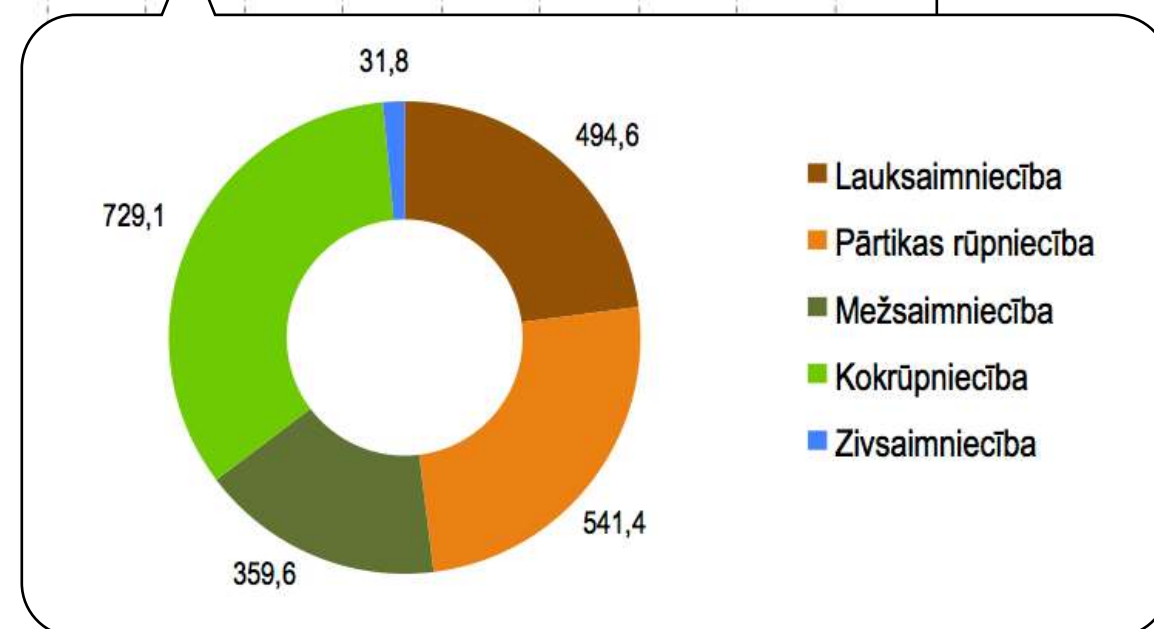
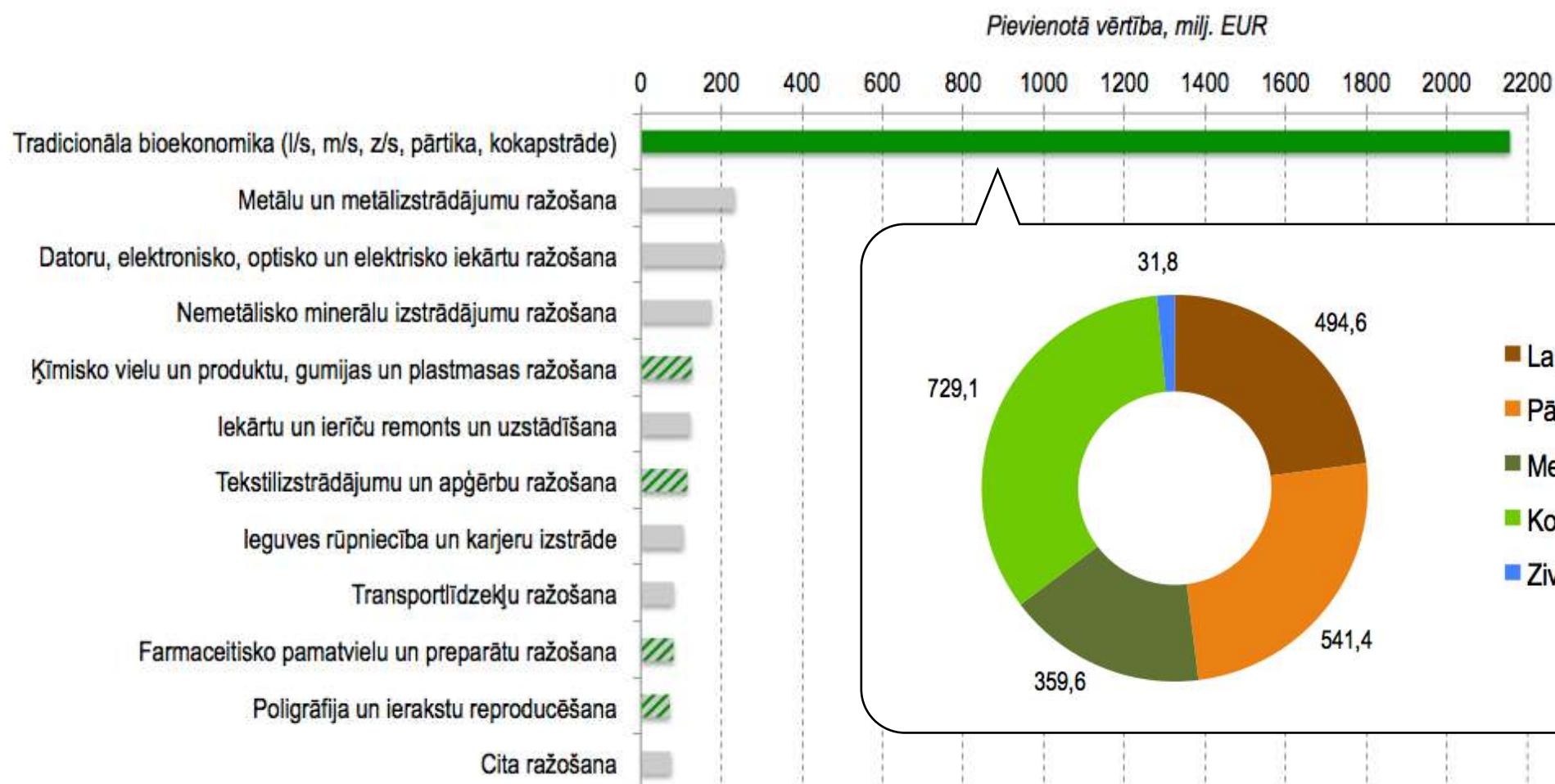
Pievienotās vērtības sadalījums 2015. gadā
(milj. EUR)

Bioekonomikas nozīme ražošanā

Pievienotās vērtības sadalījums 2015. gadā
(milj. EUR)

*Kāpēc bioekonomikas attīstība ir
svarīga ?*

Kāpēc bioekonomiks attīstība ir svarīga?

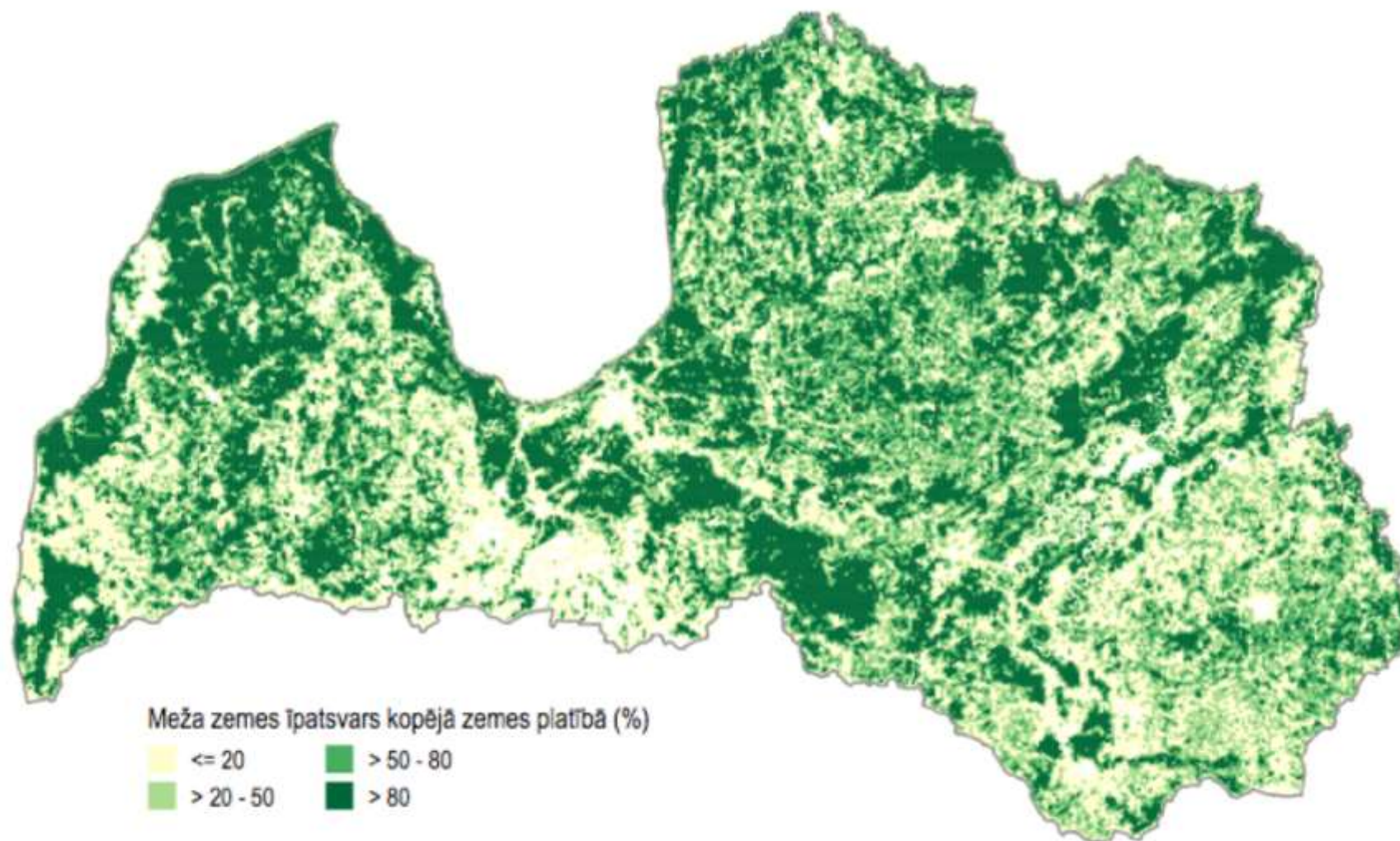
Latvijai tas ir izdevīgi

Bioresursu ražošanas iespējas

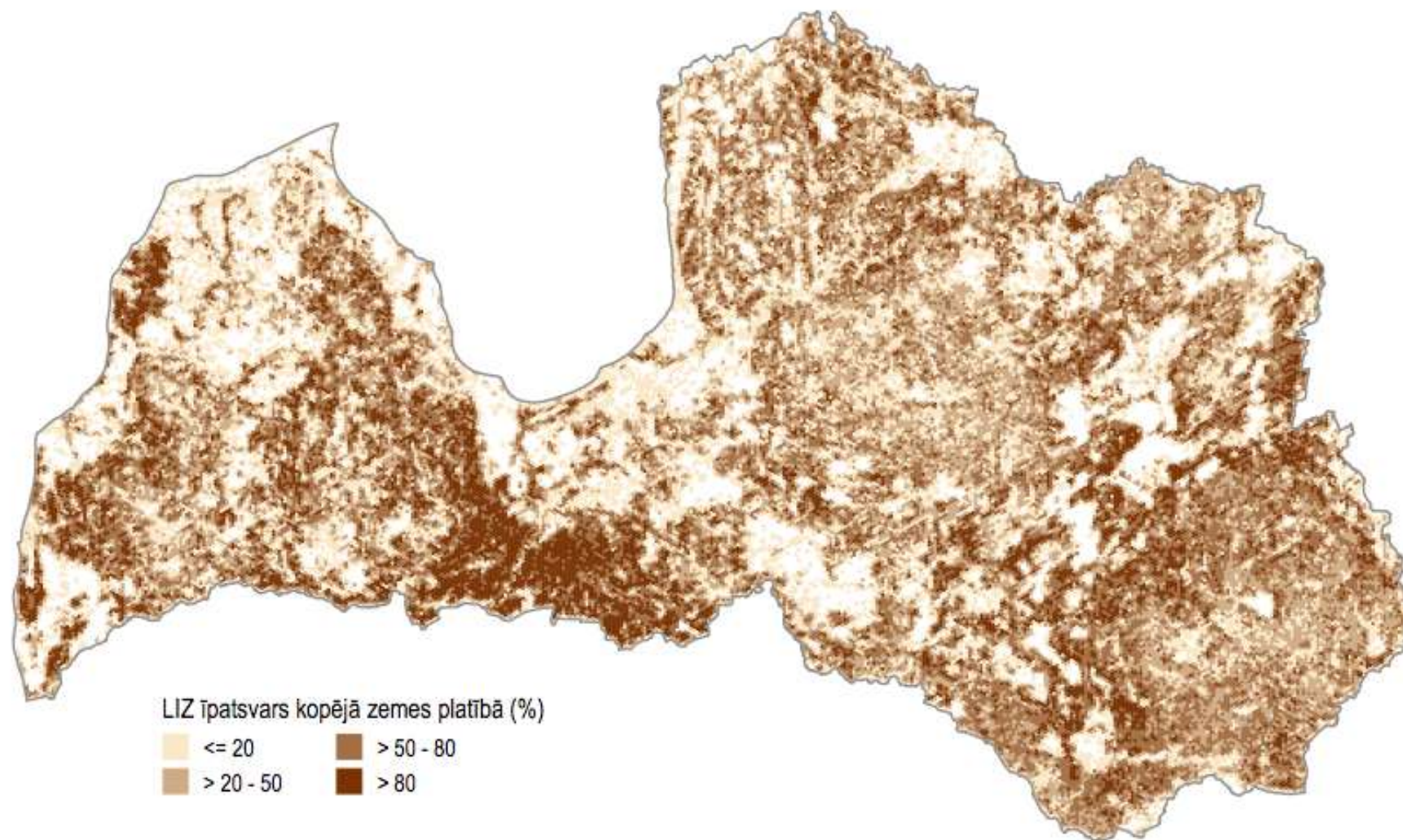
Latvijai ir 4. vietā ES pēc mežu
platības uz 1 cilvēku

Bioresursu ražošanas iespējas

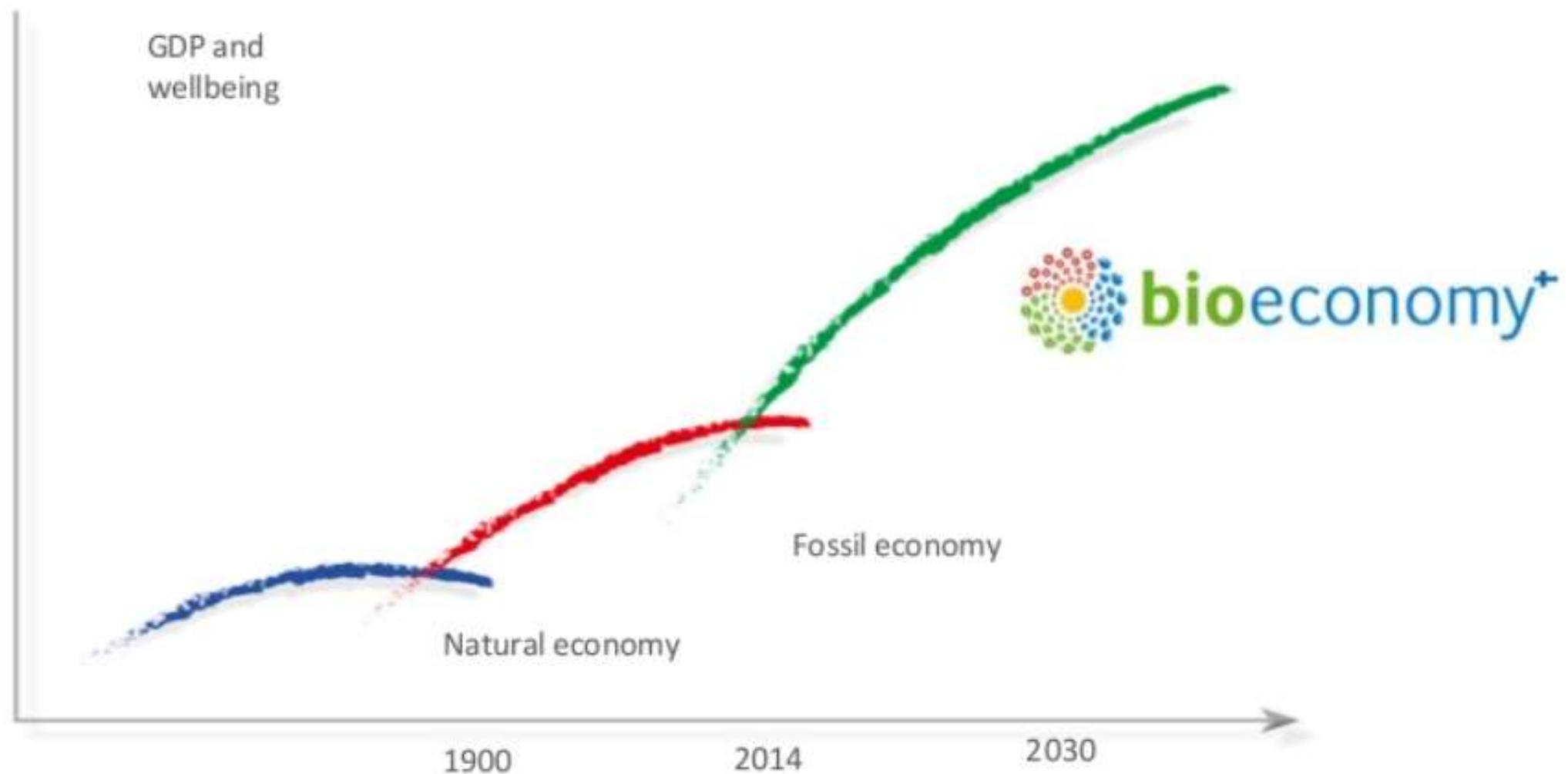
Latvijai ir 2. vietā ES pēc lauksaimniecības
zemes platības uz 1 cilvēku

Vai bioekonomikai ir nākotne ?

Ekonomikas attīstības posmi

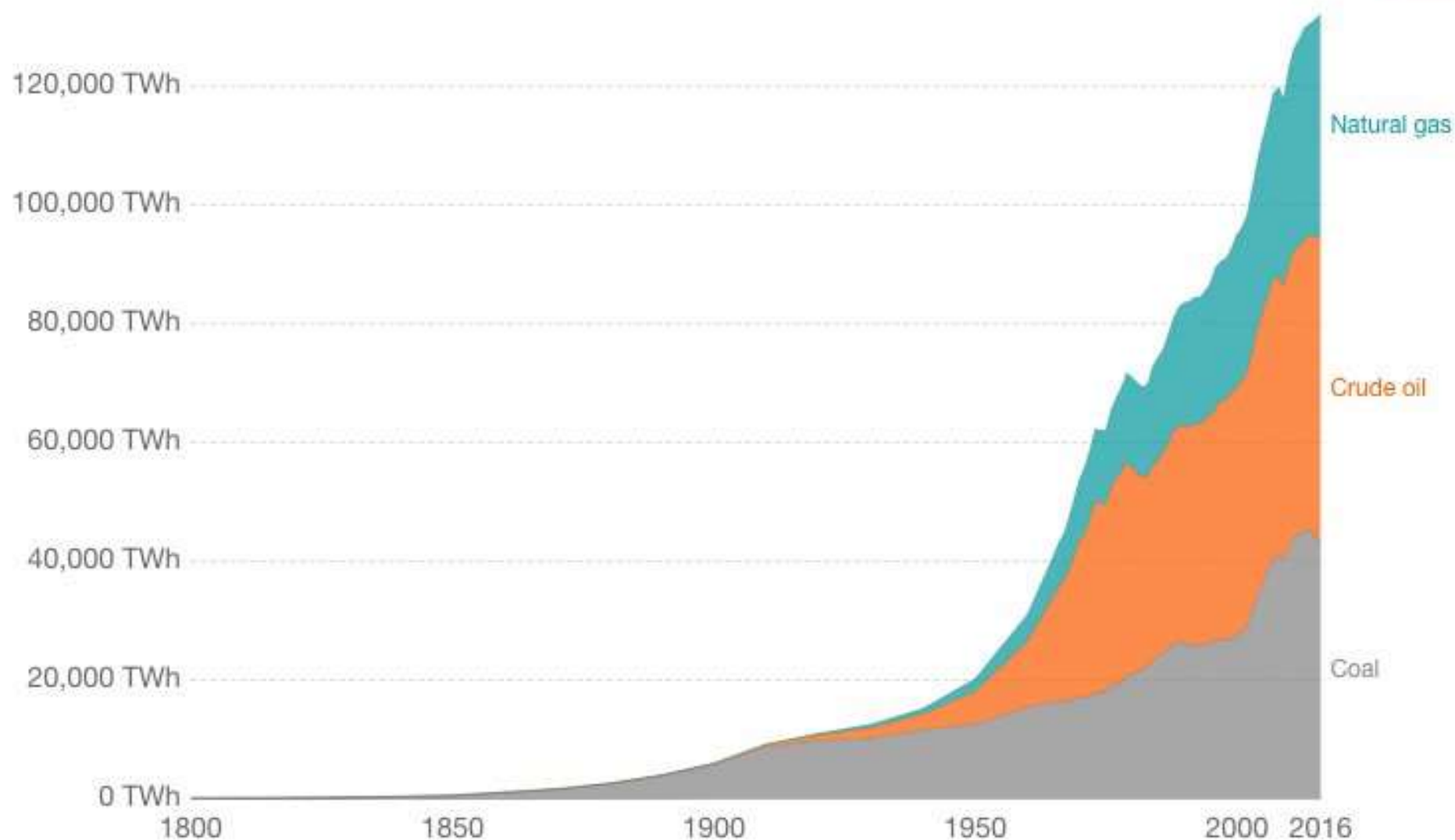

Fosilā kurināmā patēriņš pasaulē

Global fossil fuel consumption

Global primary energy consumption by fossil fuel source, measured in terawatt-hours (TWh).

Our World
in Data

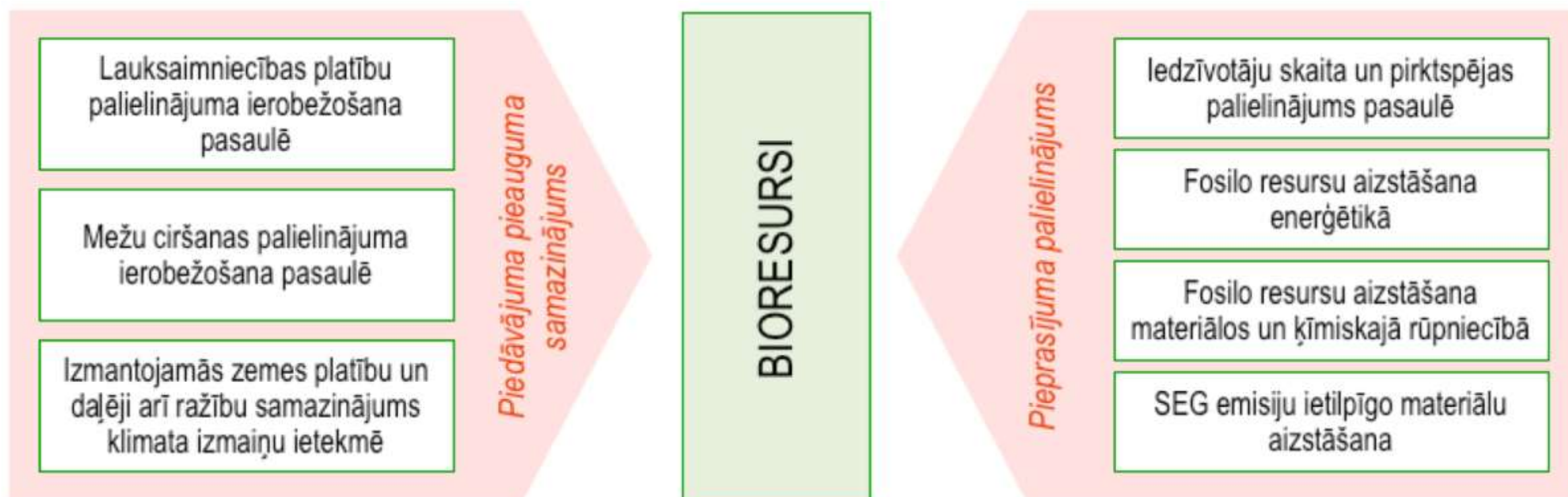
Source: Vaclav Smil (2017), Energy Transitions: Global and National Perspective & BP Statistical Review of World Energy

CC BY-SA

Pieprasījums pēc bioresursiem

Ko dara Latvija ?

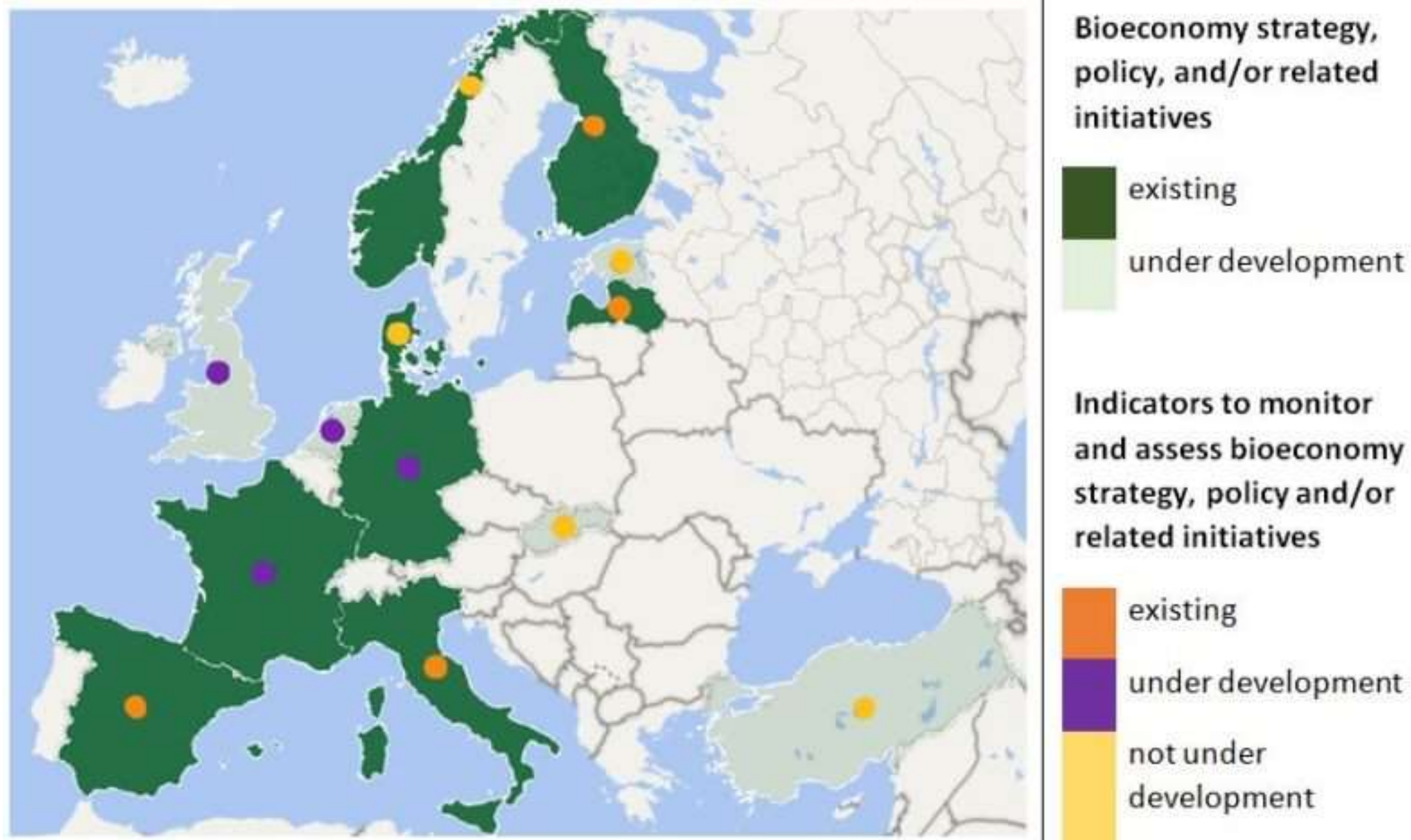
Izstrādāta bioekonomikas stratēģija

Latvijas bioekonomikas
stratēģija 2030

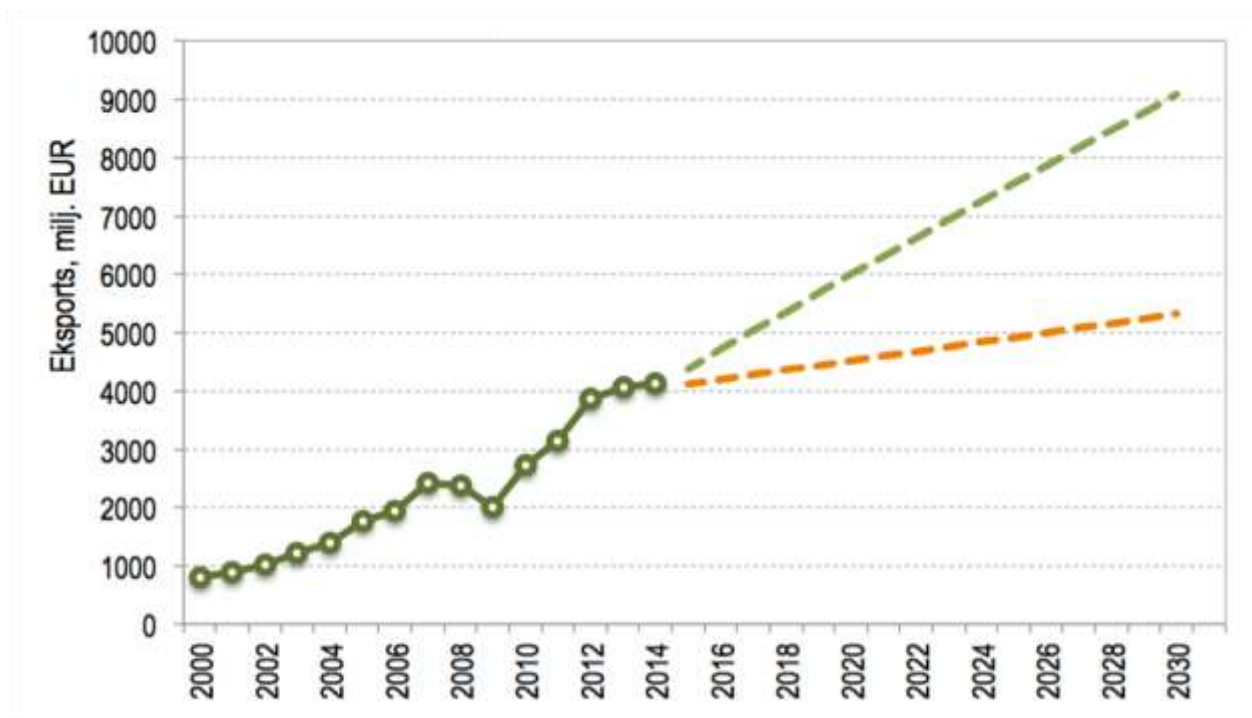
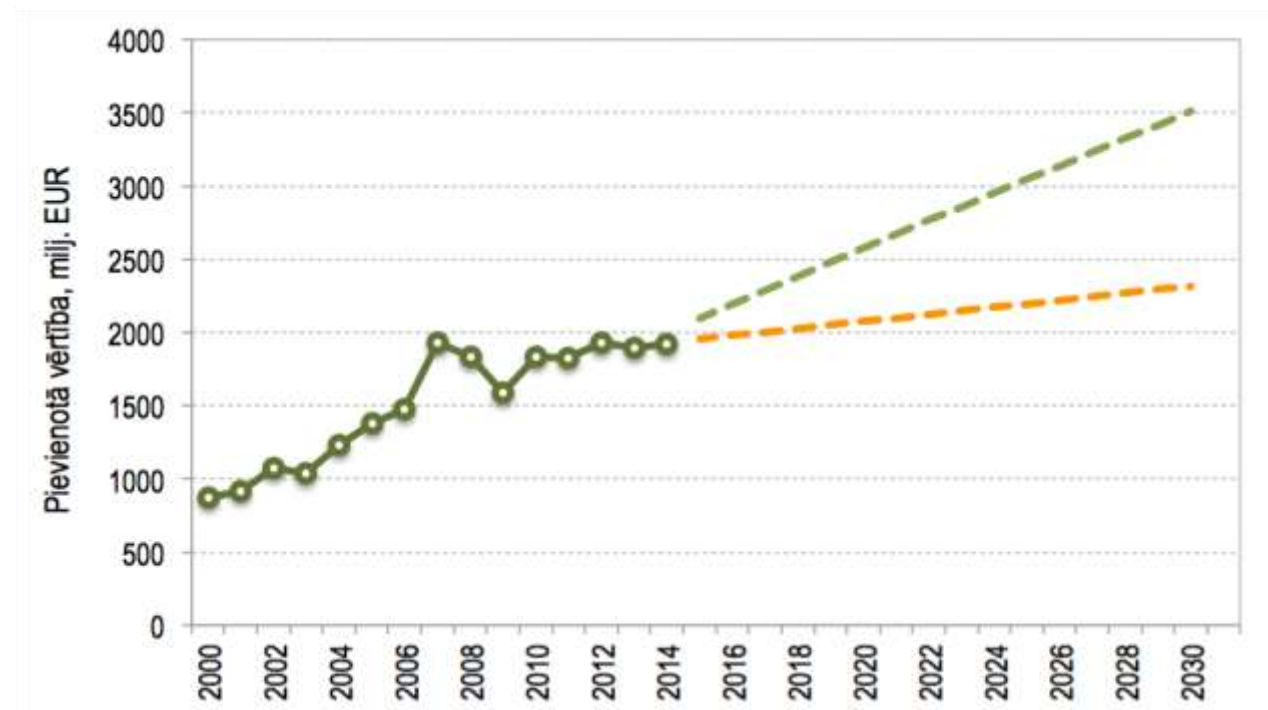
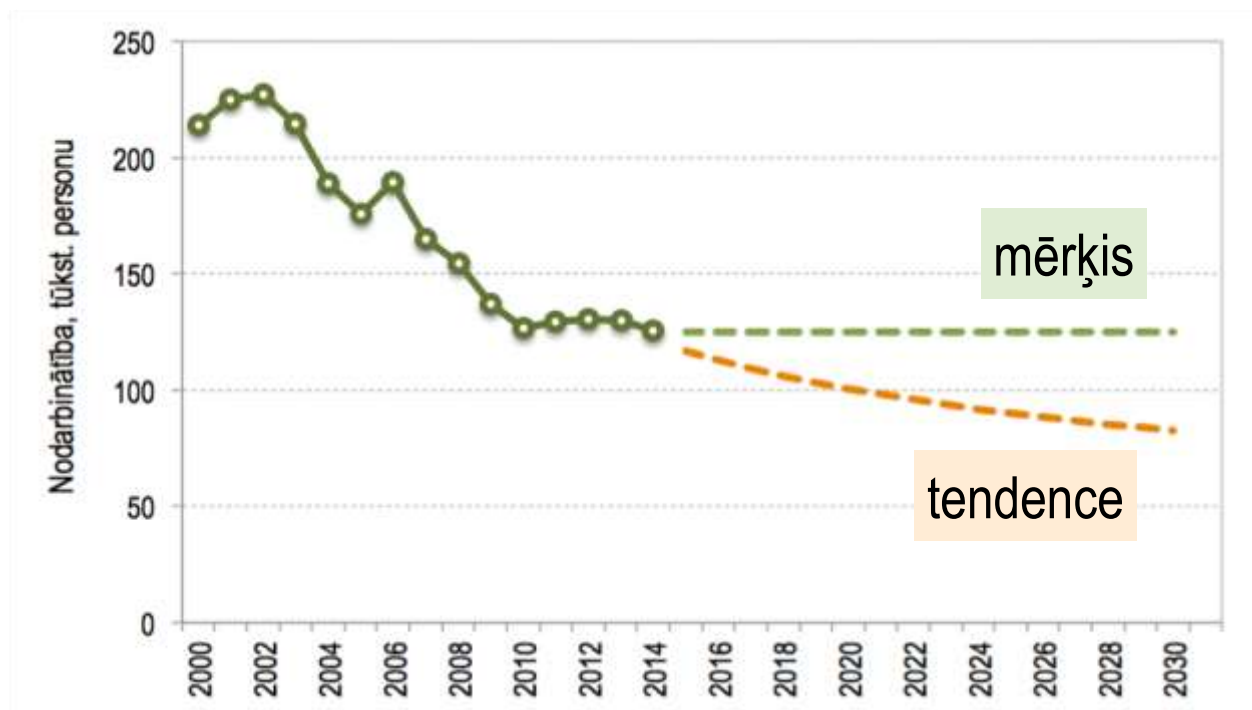

Salīdzinājumā ar citām ES valstīm

Latvijas bioekonomikas stratēģijas mērķi

*Bioekonomikas attīstības
izaicinājumi Latvijā*

Latvijas bioekonomikas stratēģijas darbības virzieni un pasākumi

1. Pievilcīga biznesa
vide uzņēmējdarbībai
bioekonomikā

2. Uz rezultātu orientēta
efektīva un ilgtspējīga
resursu pārvaldība

3. Zināšanu un inovāciju
attīstība bioekonomikas
nozarēs

4. Produkcijas
ražošanas veicināšana
bioekonomikā

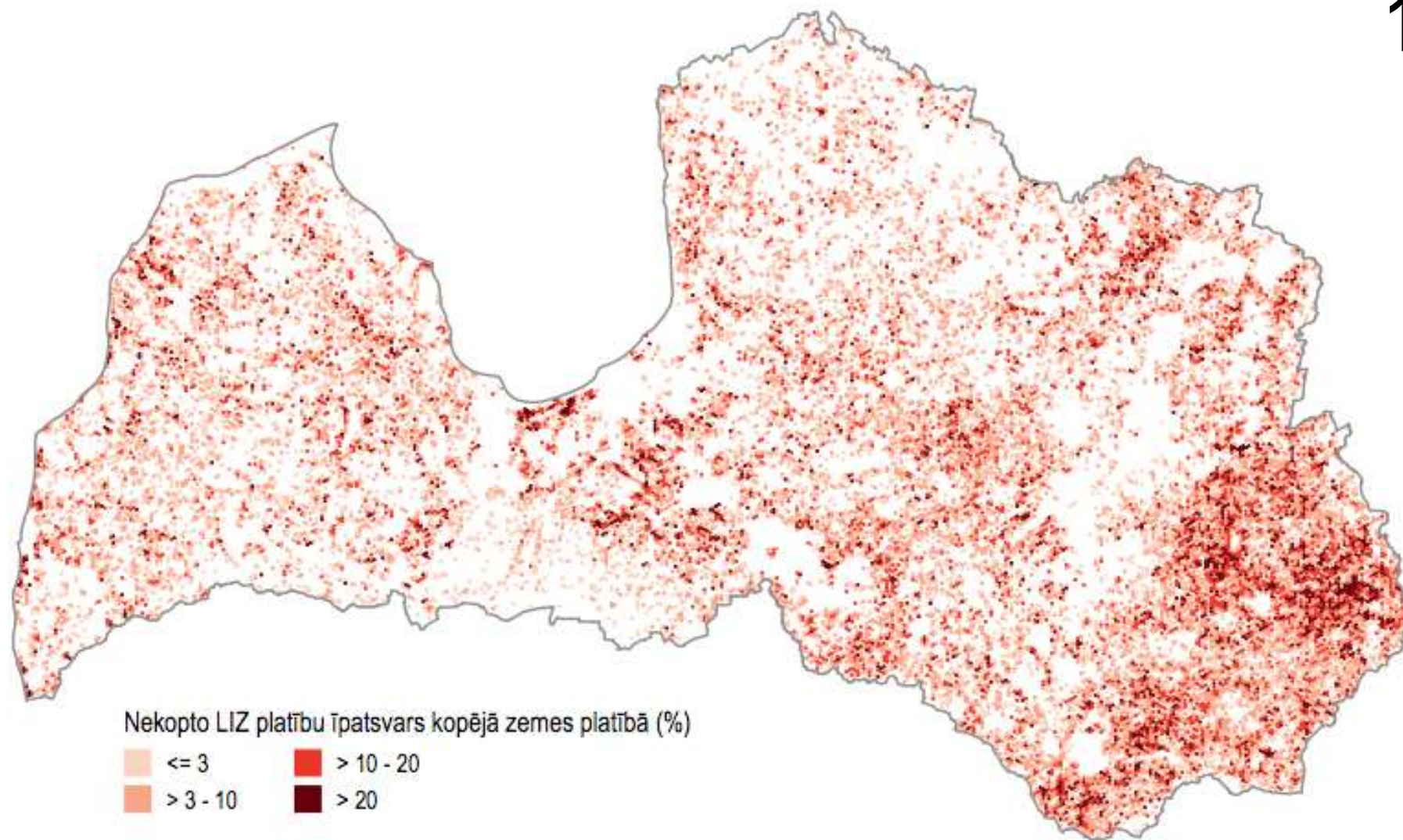
5. Sociāli atbildība un ilgtspējīga attīstība

Iespējas – labāka zemes izmantošana

Nekoptās
lauksaimniecības zemes
platība
177 tūkst. ha

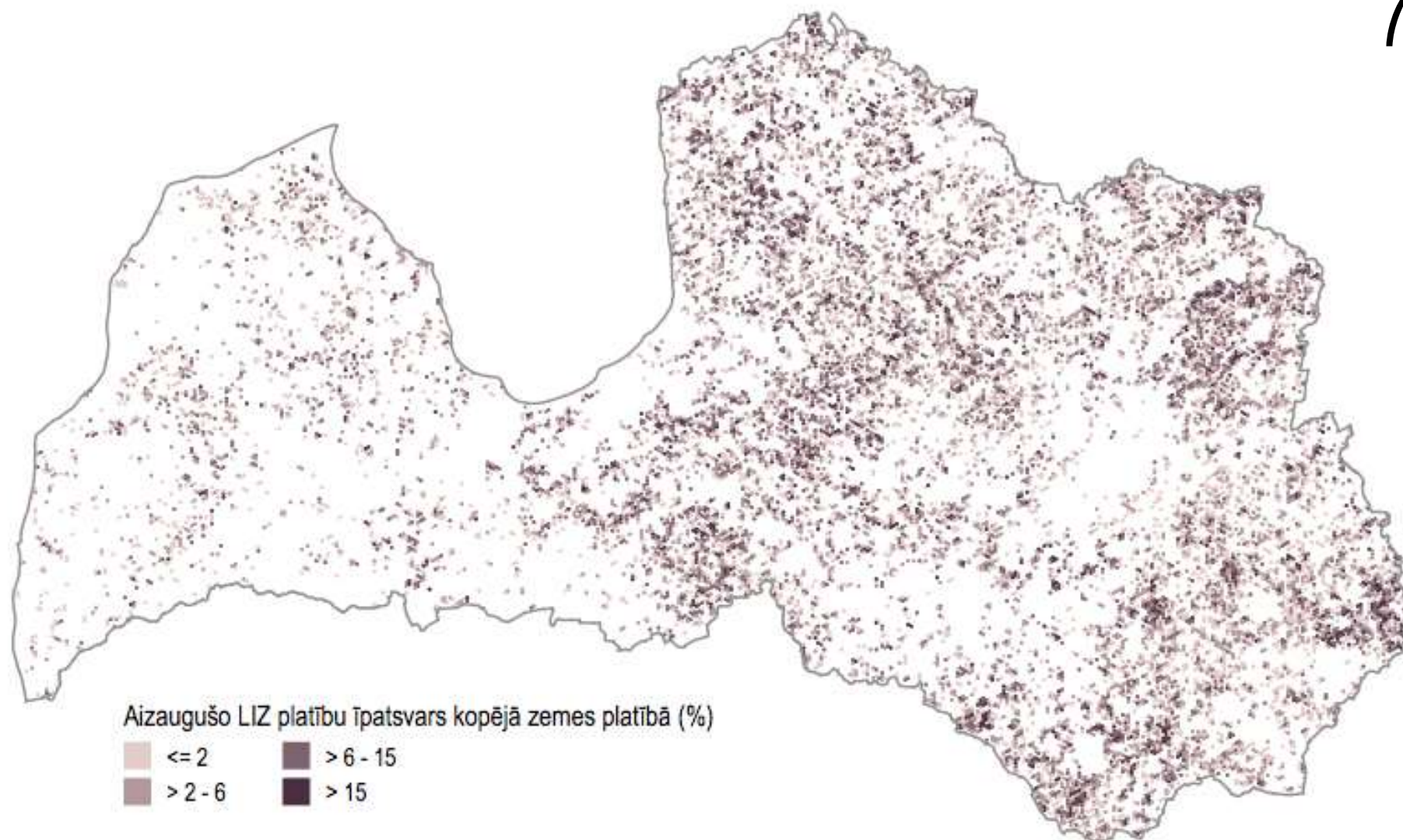

Iespējas – labāka zemes izmantošana

Aizaugušās lauksaimniecības
zemes platība

79 tūkst. ha

1930tajos un tagad

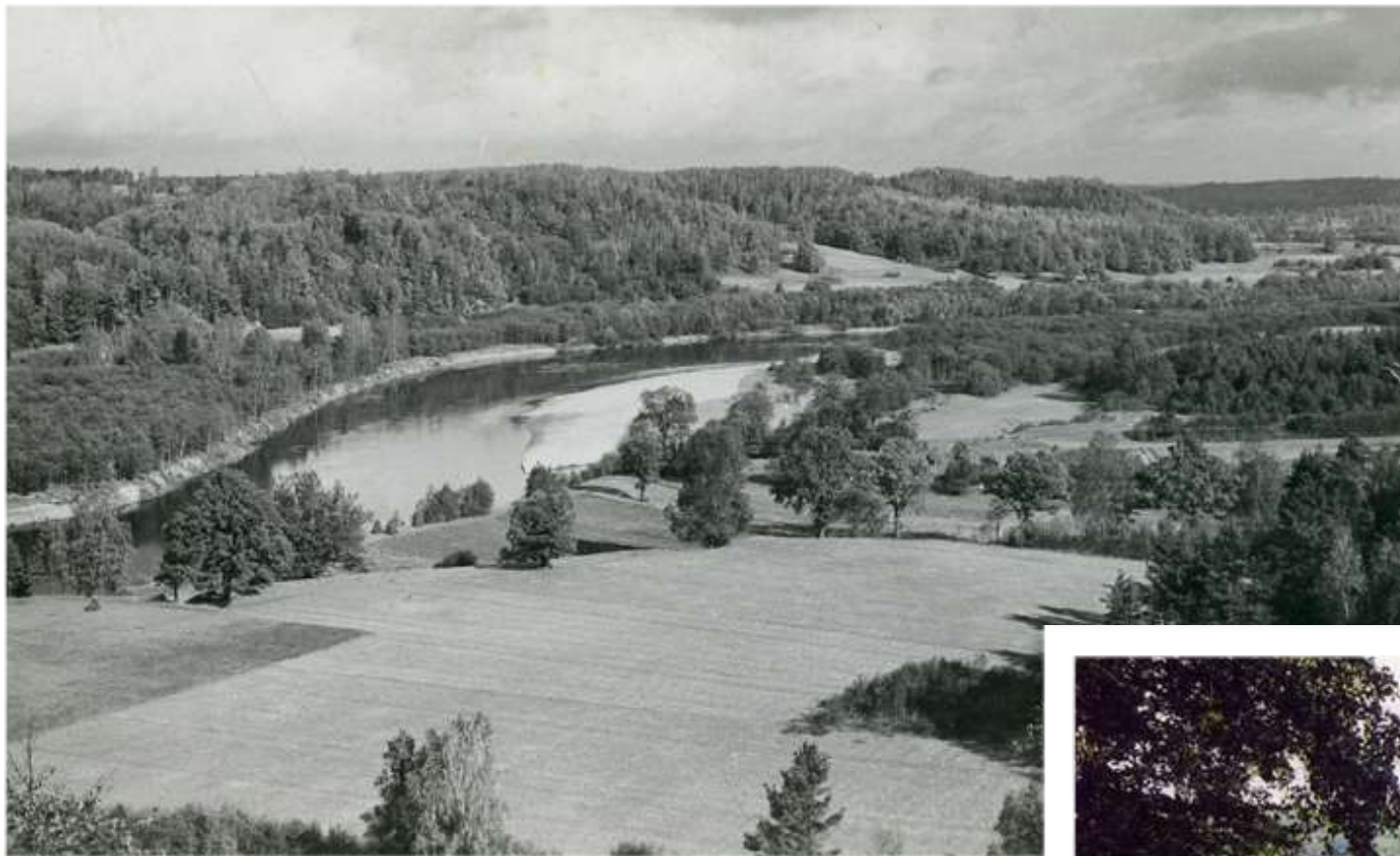

Skats no Gaiziņkalna skatu torņa

1930tajos un tagad

Sigulda, skats no Paradīzes kalna uz Gaujas ielēju

1930tajos un tagad

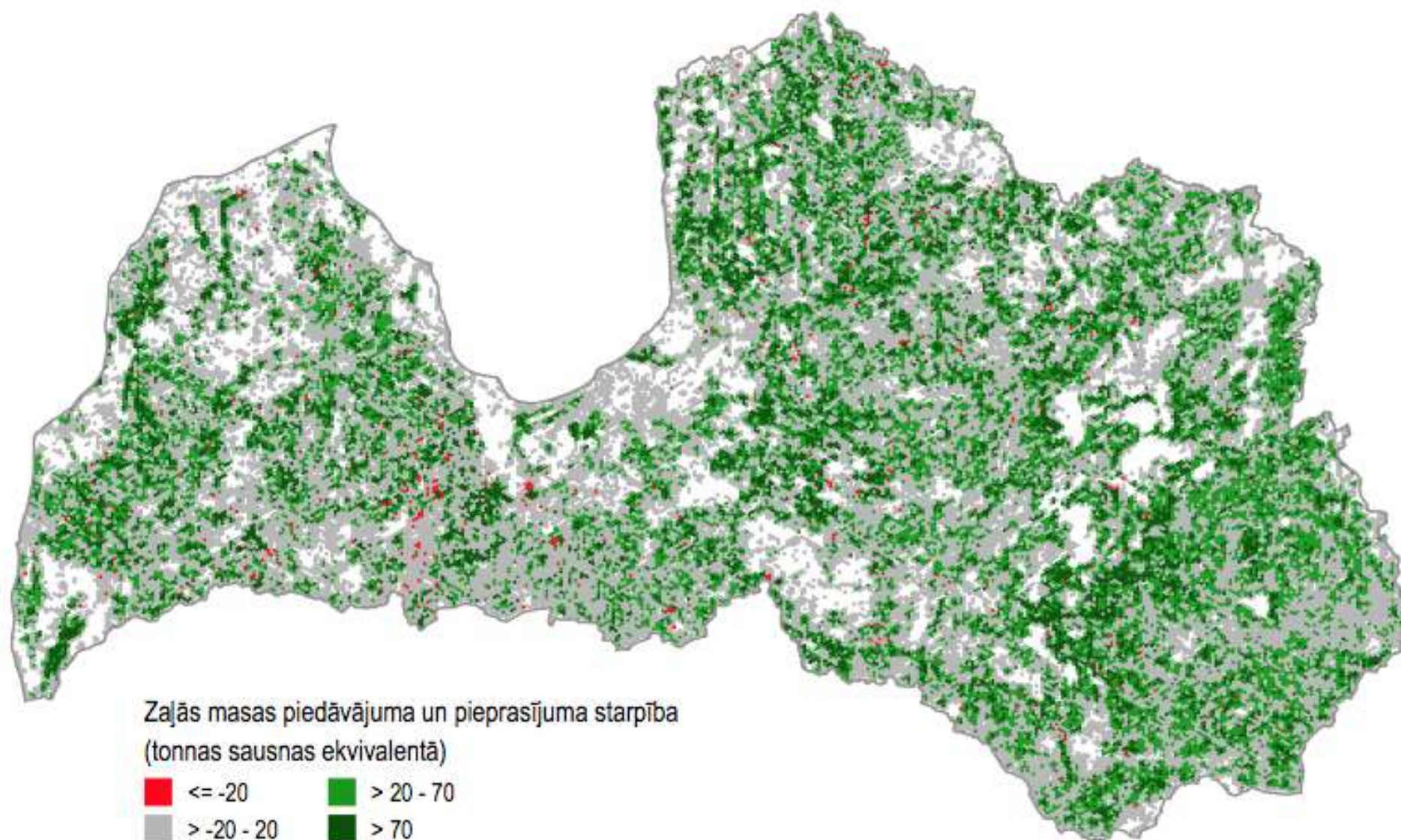

Skats uz Dridža ezeru

ļespējas – efektīvākā zemes izmantošana

Zaļās masas pieprasījums ir
45% no piedāvājuma

Sociālekonomiskās vērtības skala

Indikatīvie aprēķini

Peļņa/ha* Alga/ha*	0 eur 0 eur	0 eur 15 eur	64 eur** 30 eur**	115 eur 101 eur	486 eur 668 eur	1448 eur 2173 eur	2886 eur 2915 eur
	Nekoptā, aizaugusi	Apļauta	Apmežota	Graudaugi	Piena lopkopība	Dārzeni	Augļi un ogas
Platība	177+79 tūkst	~500 tūkst		~880 tūkst	~400 tūkst	~8 tūkst	~7,6 tūkst

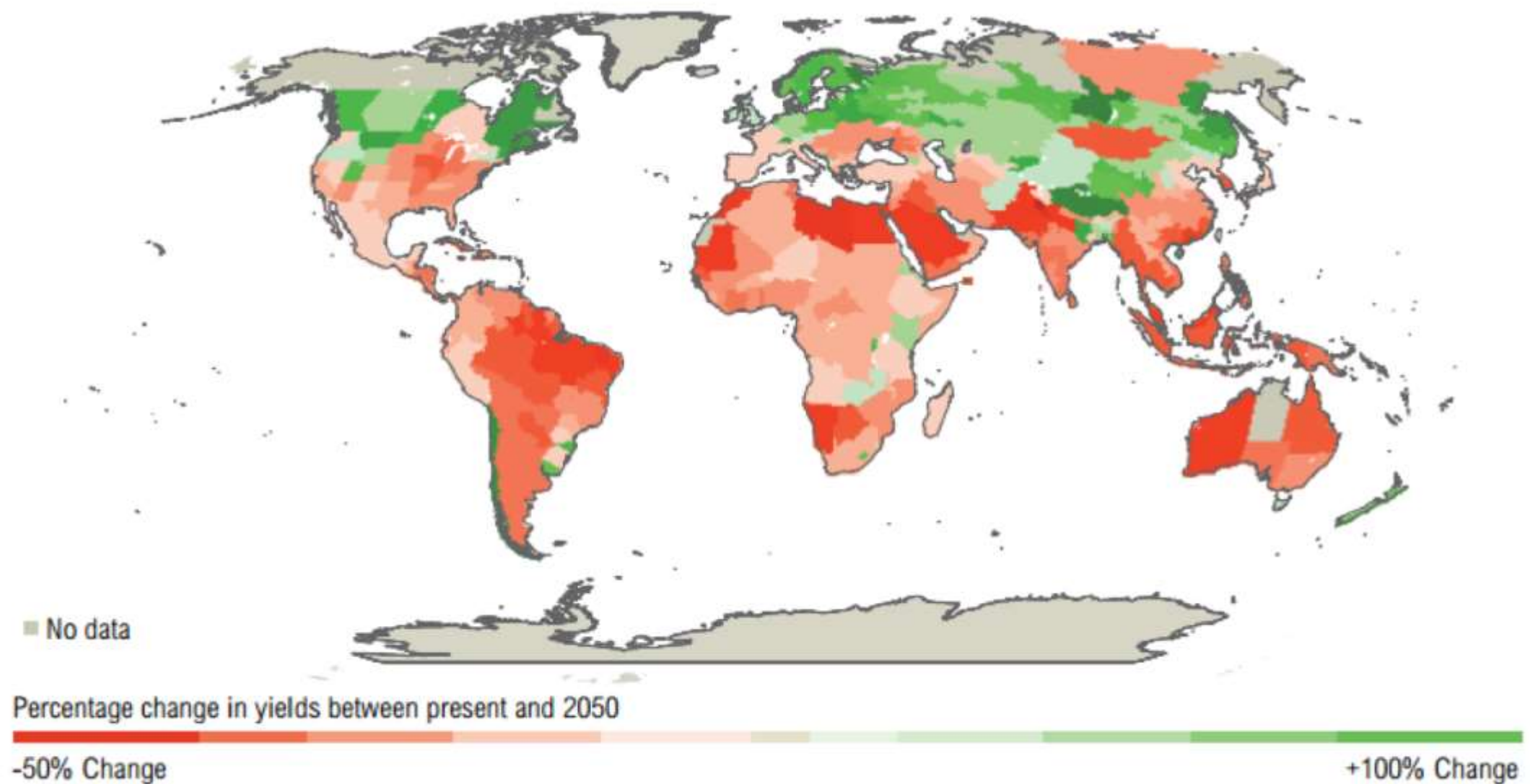
* aprēķini veikti lielai saimniecībai, zemes kvalitāte 40 balles

** vērtības pieaugums un atalgojums pirmajos 20 gados

Iespējas – klimata pārmaiņas

Mums nepieciešams piedalīties cīņā pret klimata pārmaiņām, bet klimata pārmaiņas ir arī iespēja bioekonomikas attīstībai

Source: World Bank (2010a).

Paldies!